..к Середа, 22. жовтня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration: Reichsstrasse 34.
Schriftleitung: Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Остров Даґе зайнятий

Всі острови на Балтійському морю в німецьких руках

ГОЛОВНА КВАТИРА ВОЖДА, 21. 10. — Головне Командування Німецьких Збройних Сил подає в надзвичайному звідомленні:

Острів Даге — зайнятий. Таким чином усі острови на Балтійському морі в німецьких руках і ввесь балтійський простір звільнений від ворога.

У зразковій співпраці частин военної фльоти і летунства, одній дивізії піхоти німецьких військ удалося вже 12. жовтня несподівано висадити десант на південному розі острова. Після того очищено острів від ворога в 10-денних завзятих рукопашних боях.

При цьому в наші руки попало 3.000 полонених. Знищено 6 прибережних батерій.

Одиниці военної фльоти і летунства знищили рештки ворожої залоги підчас спроби втекти морем.

Сталіно — центр военного промислу

в німецьких руках

НІМЕЦЬКО-ІТАЛІЙСЬКИЙ ПРОБІЙ В ОСЕРЕДОК ДОНБАСУ. — ЧЛЕН НАЙВИЩОЇ РАДИ СОВІТІВ ПОЛЯГ ПІД БРЯНСЬКОМ. — ПІДВОДНІ ЧОВНИ ЗАТОПИЛИ НА АТЛЯНТИКУ 38.200 ТОН. — БОМБИ НА МОСКВУ, ПЕТЕРБУРГ І ЛІВЕРПУЛЬ.

ГОЛОВНА КВАТИРА ВОЖДА, 21. 10. Головне Командування Німецьких Збройних Сил подає:

Німецькі та італійські відділи захопили вчора простір довкруги Сталіна, одного з найважніших центрів военного промислу Донбасу. Саму місцевість Сталіно взяли гірські стрільці. На одній визначній промисловій вирібні цього міста повіває німецький военний прапор.

Підчас вичищування побоєвища на схід від Брянська поляг разом із більшою кількістю старшин свого штабу головний командант 50-ої совітської армії, член Найвищої Ради Совітів, ген. Петров.

Боєві літаки бомбардували важні споруди в Москві й Петербурзі.

В боротьбі проти англійської харчевої плавби підводні човни затопили на Атлянтику 7 ворожих торговельних кораблів, загальної містоти 38.200 тон. Цільні торпеди ушкодили важко великий корабель-китолов „Свен Фойн". Боєві літаки знищили на північний схід від Гол торговельний корабель містоти 10.000 тон. Цільними бомбами ушкоджено один дальший великий корабель.

Летунство заатакувало останньої ночі важну харчеву пристань Ліверпуль, як також пристані й важні военні уладження на східнім і південно-східнім побережжі Англії.

Англійські бомбовики скинули вночі на 21. 10. розривні й запальні бомби на кілька місцевостей у північно-західній і західній Німеччині. Цивільне населення мало втрати в убитих і ранених. Спричинено деякі матеріяльні шкоди. Зістрілено 4 з-поміж атакуючих літаків.

—o—

В Москві проголосили стан облоги

СТОКГОЛЬМ. — В московському радіо відчитали в понеділок вранці розпорядок комітету державної оборони про проголошення стану облоги в совітській столиці. Розпорядок підписав Сталін. Рівночасно наказали, що ті, які нарушують спокій негайно станутъ перед военним трибуналом. „Провокаторів" треба на місці розстріляти. Озброєних цивілів підпорядковується військовій команді.

Обяви розкладу на совітському фронті

СТОКГОЛЬМ. — Фронтові звідомлення з-під Москви подають, що маршал Тимошенко став обсаджувати новими людьми різні командні становища, при чому дійшло подекуди до завзятих суперечок. Відсунені команданти нарікали на поганий вишкіл та слабе озброєння резерв, жалуючись, що після відвороту на становища під Москвою Тимошенко дав їм лише молодих вояків, які не служили ще у війську й не мали ніякого военного досвіду.

—o—

Одеса під румунською управою

БУКАРЕШТ. — Голова держави маршал Антонеску підписав декрет про влучення Одеси та її околиці до цивільно-адміністраційної одиниці Трансністрії. Столицею Трансністрії стає Одеса. Цивільна управа Трансністрії та інші звязані з нею органи влади мають свій осідок в Одесі. Одесою будуть управляти на підставі тих доручень які дістає цивільний губернатор.

Ідеалізм чи реалізм

„Світ прямує від ідеалізму до реалізму, бо це невблаганний процес природної еволюції". Ось таке чуємо в товариських розмовах та дебатах і не зайво над цим призадуматися, щоб урешті здати собі справу з цього важливого питання нашого духового життя, тим більше, що з нього виплывають всякі практичні висновки. Отож треба би собі зясувати, чи таки справді ця напрямна вікового розвитку людської психіки і людського інтелекту нині дефінітивно заломилася, чи вже в дійсності переживаємо безповоротну втрату випробованого морального засобу, тривкої життєвої норми, устійненої традиції — чи це може тільки хвилеве відхилення, короткотривалий пароксизм нашої, такої неспокійної й незрівноваженої, переходової доби?

А при тому треба би зясувати й наше становище в цім ідеологічнім конфлікті: куди нам простувати — повертатись до стародавнього ідеалізму, чи безоглядно кинутись в обійми модерного реалізму?

Щодо ідеалізму то йому закидають, що він надто абстрактний, надто пасивний, а тому й нежиттєздатний, не дає розвинутись почуттю реальности, відриває від конкретних умовин життєвої дійсности та кидає людину в сферу абстракцій, нереальних мрій і фантастичних уяв, при тому не гартує міцної волі, не заправляє людини на відважного й завзятого життєвого борця, а робить її анемічно-кволою, бо вона підпорядковує йому свій інтелект і свою психіку.

Щоби знайти тут правду, треба розглянутись і витягнути висновки й підсумки. В першу чергу надається до цього історія. Історія багацько вчить, в історії і найбільше цих ниток, що ведуть до клубка. В тому випадку в історії маємо безліч цих прикладів додатнього змісту, де виступає позитивний активно-творчий тип ідеаліста. Значна частина „історичних героїв" та „велетнів духа" — творців славного минулого — це здебільша правдиві ідеалісти. Були це звичайні люди із людськими пристрастями й нахилами — а проте люди непересічні, що підносилися над загальним рівнем цілого суспільства, що ясніли в життєвій імлі мов поставлені на високій скелі незгаслі сіяки, що освічували людству життєвий шлях, вели його за собою. Саме ці „жерці ідеї", зогріті внутрішнім вогнем того святого ідеалізму, надхнені й підсилені ним, виявляли велику духову міць, велику спромогу до широко-закроєного конструктивного чину, до творчого пориву, до жертвенної екстази. Захоплені ідеєю, простували вони від тьмяних низин життя до сяйних його вершин — йшли туди самі й тягнули за собою тисячі інших. Ці справді ідеалісти і своє життя, іноколи назовні скромне, а то й вбоге, перетворювали в чарівну казку, сяйну легенду, що залишала по собі глибокий слід у людській історії, у людській психіці, а з їхнього будівничого чину, з їхніх творчих зусиль на полі соціяльного й культурного життя користали й користають донині цілі мільйони поколінь.

Наталка, муз., 110 РМ., Матіяш Василь, муз., 110 РМ., Мігайчук Євген, лісн., 110 РМ., Паламарчук Ірина, мед., 110 РМ., Петрівський Євген, право 55 РМ., Попадюк Петро, мед., 60 РМ., Приступа Петро, тех., 110 РМ., Рибак Юрій, екон., 110 РМ., Саган Євфрозин, філос., 110 РМ., Сушко Роман. екон., 110 РМ., Теребенець Мирослав, екон., 55 РМ., Тиховський Ярослав, агрон., 110 РМ., Фединський Олександер, право, 110 РМ., Флюнт Олег, хем., 110 РМ., Чижик Володимир, муз., 110 РМ.

ГРАЦ: Васильчук Віктор, тех., 55 РМ., Гадзевич Любов, мед., 110 РМ., Григорчак Теофіль, тех., 110 РМ., Гудим Петро, мед., 55 РМ., Гурко Богдан, тех., 110 РМ., Дроздовський Ярослав, мед., 110 РМ., Малиновський Маріян, мед., 110 РМ., Турчиновський Роман, мед., 110 РМ., 9. Чировський Микола, право, 110 РМ.

ПРАГА: Билів Любомир, мед., 80 РМ., Каратницький Зенон, мед., 80 РМ., Кунда Василь, тех., 80 РМ., Макаренко Людмила, мед., 80 РМ., Миколаєвич Антін, тех., 80 РМ., Січинська Оксана, філ., 50 РМ., Слиж Антін, мед., 80 РМ., Федорів Юрій, філос., 50 РМ. одноразово.

ДАНЦІҐ: Столярець Юрій, техн., 100 РМ., Чипак Ярослав, тех., 100 РМ., Шикирявий Юрій, тех., 100 РМ.

БРЕСЛЯВ: Безсонів Віра, дент., 100 РМ., Ісковичі Яків, тех., 100 РМ., Коча Борис, мед., 100 РМ., Цибик Володимир, агрон., 100 РМ.

МЮНХЕН: Гищак Іван, хем., 110 РМ., Процюк Володимир, дент., 110 РМ.

ДАРМШТАДТ: Лібер Мирослав, гарб., 100 РМ.

ЛЮВЕН: Демчук Микола, екон., 100 РМ., Степан Констянтин, філос., 100 РМ.

НІРНБЕРҐ: Цибрівський Олекса, тех., 100 РМ.

БРІНН: Пашковський Богдан, тех., 80 РМ.

ФРАЙБУРҐ: Поліха Володимир, мед., 100 РМ.

КЕНІҐСБЕРҐ: Росткович Вас., агрон., 100 РМ.

При розгляді прохань Комісія кермувалася ось такими критеріями: 1) здібність і пильність студента на основі свідоцтв про дотеперішні студії, 2) заавансованість у студіях, 3) який фах із погляду пристосування й потреб у нашому національно-суспільному житті, 4) суспільно-громадянська праця петента в його минулому або її можливість у майбутньому, 5) матеріяльний стан, 6) поручення українських установ та визначних громадян. Не зважаючи на найкраще бажання годі було полагодити позитивно багато обоснованих прохань, бо, як сказано, фонд на цей семестер значно зменшився. Мусять це зрозуміти всі зацікавлені кандидати та не зражуватися тим, але з подвійною енергією взятися за розбудову стипендійного фонду. Так само повинні зрозуміти це ті всі громадяни та господарські установи, що досі ще не вплачують на цей фонд так, як цього вимагає справа. Особливо дивним і незрозумілим факт, що деякі дуже поважні українські підприємства досі збувають мовчанкою всі заклики Комісії в справі акції допомоги студентству. А направду справа студій нашого студентства дуже важлива, бо від того залежить, у чиїх та яких руках буде керма цілого нашого життя. З цим теж вяжеться питання вибору звання — роду студій. При розгляді прохань вдаряє, що наші студенти у великому числі подаються на медицину, а замало звертають уваги на такі фахи, які мають куди більше практичне пристосування в нашому суспільному житті. На майбутнє рішено уділювати стипендії рівномірно до поодиноких фахів згідно з означеним пляном. Тому петенти повинні заздалегідь брати це під увагу та вибирати собі такий фах, який би був корисний не тільки для них особисто, але й для нації. Різного роду техніки, господарники, адміністратори, суспільні організатори, освітники — як справжні фахівці є в нас дуже побажані та мають велике поле до праці.

Підсумовуючи теперішній стан нашої акції з вдоволенням стверджуємо, що на цьому важному відтинку нашого національного життя є поважні поступи. Дальше змагаємо до того, щоб уся наша студентська молодь кінчила високошкільні студії. В першу чергу мусять про це памятати всі стипендисти, які своєю зразковою поведінкою та пильністю в студіях повинні справдати покладані на них надії та в той спосіб заохочувати громадянство до дальших датків на український стипендійний фонд. Справа велика, тому й наша постава супроти неї мусить бути наскрізь поважна!

Український Центральний Комітет,
Комісія Допомоги
Українському Студентству.

„Нерозумно обіцювати"

НЮ ЙОРК. — „Ню Йорк Уорд Телеграм" пише, що це безглуздя з боку Зед. Держав та Англії давати Совітам запевнення, що все, чого їм потрібно, вони дістануть. Зед. Держави не мають зовсім матеріялів, щоб виконати такі зобовязання. Безглуздям є також домагання, щоби Зед. Держави гарантували азійські кордони Сов. Союзу, бо Зед. Держави не мають на стільки сухопутних сил, щоби цю гарантію перевести.

МИРОСЛАВ КАПІЙ. 4)

У Святої Софії

(З циклю: Неймовірні оповідання).

Я добре придивлявся йому, оскільки це можна було в блідавому світлі невеличкої лямпи, яку ніс у руці. Що вражало мене, то ця дивна елястична хода його й стрункість цілої його постаті, що якось не гармонізувала зі сивою бородою.

— От, ми вже й на місці, — сказав він, коли перед нами виринула знову стіна, яка загороджувала нам дальшу дорогу. Знову підняв він лямпу вгору, знову натиснув він мур в одному місці й знову тихо, без шелесту, відсунувся цей мур у сторону, відкриваючи перед нами широку, здавалося, чотирьохкутну кімнату, до якої вхід закривала занавіса, відхилена дещо, звисаюча від стелі.

Ми ввійшли. Попереду монах, відгортаючи занавісу набік, я за ним. Ми опинилися в просторій кімнаті, освітленій великою лямпою, старовинної форми, що звисала із стелі по самій середині кімнати. Праворуч, майже по середині стіни звисала барвиста занавіса, закриваюча собою мабуть вхід до якоїсь дальшої кімнати. Я став розглядатися.

Обстановка кімнати подобала на таку, яку стрічається по старовинних замках чи дворах, все, на чому спинилися мої очі, носило сліди глибокої старовини, яку бачиться сьогодні хіба тільки за вітринами музейних саль. І зброя, розвішана по стінах, і портрети на них, і широкий дубовий стіл по середині, і старовинний килим, що застелював долівку, і тапчан у кутку, вкритий грубою медвежою шкурою — все те носило на собі сліди глибокої старовини! Далеке й чуже було тим гранатам і шрапнелям, що оце в тій хвилині може розривалися над Софійським майданом. Все те, і ця обстановка, і цей монах, і ця довга мандрівка по підземеллі видавалися мені якимсь таким несамовитим привидом, що я питав себе, чи це не сон часом зморив мене у старокиївському участку й оце розстелює передімною міражі давно минулих літ...

— Та ні!

Я мимоволі, несвідомо, прикусив уста. Заболіло! Знак, що я не марю у сні, що це все не привид.

Мовчки розглядаюся далі.

Наліво від входу, в кутку, стояв невеличкий столик, на якому знаходилася розгорнена грубезна книга в шкуряній оправі, з золотими клямрами по боках, як це буває при давних євангеліях. На середній стіні проти входу находився великих розмірів щит, критий блакитною емаллю, що блистіла в промінцях лямпи, а на ньому виднів золотий тризуб. Праворуч від нас, на стіні, висів портрет на ввесь ріст якогось старця, з довгою сивою бородою, із задумчивими очима, що, мов живі, вдивлялися в нас. Одягнений був той старець у довгу хламиду, спяту блискучою аграфою на правому рамени. Рука старця сперта була на головище топора дивної форми й вигляду. Попід стінами тут і там стояли дебелі скрині, дивної форми. Подібні стрічається часом у притворах старих церков, у яких ховають церковну утвар.

В одному кутку спостеріг я сперту об стіну старовинну зброю, панцир із шоломом та покинуту на долівці рогатину.

— Спочинь, козаче! — відозвався до мене монах лагідним голосом, відсуваючи один із стоячих біля стола стільців. — Ти втомився, а нас жде ще далека дорога, якщо хочеш безпечно видобутися із того пекла, що його зготовили нашому Києву большевицькі наїздники! Ти з галицької частини, як бачу! Так! Бачив ваших стрільчиків-галичан, як очайдушно потраплять боротися в обороні рідної землі. Ще минулого року бачив, коли то орди Муравйова також руйнували наш Київ. Спочинь, козаче!

Я присів на стільці й схилив сумно голову. Щойно тепер почав я усвідомлювати собі цю незавидну долю, яка ждала мене й усіх нас — ізгоїв із нашої столиці, яку полишали ми на поталу нашому відвічному ворогові.

...Попід чужими плотами тинятиметеся й чужі гонитимуть вас від своїх порогів — гомоніло болюче в моїх думках. І я нагадав, що ціла наша історія — це історія народу-ізгоя, який блукає на рідній, не своїй землі, гнаний чужинцями, які загарбали цю землю...

— Засумував... — озвався по хвилині монах. — Так, так, велика смута сповила нашу землю, ще важча може від тієї, яка колись, перед віками налягла була на нашу країну! Бо грядуть дні, дні важкої спроби для племени нашого! Грядуть дні, в яких брат повстане на брата, син батька рідного відцурається, найлютішого ворога приятелем своїм називатиме... Идуть дні важкі, прокляті дні для нашої землі!... А ця земля, що медом і молоком спливала, полин гіркий тільки родитиме для цих, що в поті чола свойого каратимуть на ній... Тільки пси голодні витимуть на згарищах, де колись хатки біленькі, сади вишневі пишалися... Тінями примеркими, не зі світу цього, зватимуться сини цієї землі, цвітучої

Та буває і негативний тип ідеаліста і кволого, пасивно-бездіяльного, а через те неконструктивного й нетворчого — суспільний тип, що не знаходить, а то й і не шукає шляхів для влиття своїх високих і шляхотних ідей до реального життєвого русла всього загалу. Добровільно осамітнений та відокремлений від стихії загального життя, відгороджений від тієї стихії муром пасивної безініціятивности, без волі до чину, без органічного бажання перетворити в конкретний чин абстрактні ідеї. Саме цей тип ідеаліста, і зі становища принципово-загального та становища вимог сучасности, не заслуговує на окрему симпатію, або, щоб бути зразком для інших. Бо ж у самім факті відокремлення тих високих ідей та поривів серця, у збереженні їх „для самого себе", у недостачі стихійної потреби нести їх у життєву темряву, скривається оця пасивність, що межує зі злочинним егоцентризмом. Морально піднесена істота має, у виконанні евангельського заповіту, ділитися з ближніми скарбами не лише матеріяльними, але й духовими, бо для цього ближнього мусимо жертвувати не лише грошеву лепту, кусник хліба чи поношений одяг, але й те, що кожний із нас може уважати за найдорожче: духові скарби. Саме в стихійній потребі ділитися із загалом найціннішими скарбами свого духа, найінтимнішими своїми думками, мріями, почуваннями — полягає правдива внутрішня шляхотність і цей правдивий ідеалізм.

І ніколи так як у сучасну дійсність не відчувалося більше тієї потреби — віддати свої сили на службу загалу. І чи не має виреслий на ґрунті саме цих почувань і емоцій тип правдивого ідеаліста — життєздатного й життєтворчого, ініціятивного прийти на зміну ідеаліста безініціятивного, кволого мрійника. В нинішних умовинах всенародньої мобілізації творчих сил, люди доброго серця повинні стати також людьми доброї волі та ініціятиви.

Б. Лисянський.

—o—

На Схід

II*)

Війна досить піднищила Львів. Також і під апровізаційним оглядом тяжче тут жити, ніж у Кракові. Та не забуваймо, що німецька адміністрація в Кракові діє вже другий рік, а у Львові щолиш її початки. На Міцкевича, під розваленою Віденською каварнею, на Жовківській — стоять іще залишені совітські повзи. Бачив навіть іще дві невибухлі бомби, вже викопані та внешкідливлені. Бавляться на них діти...

Люди якісь змаргані й бідно одіті. Притім пропала кудись їх щирість: два роки большевицької неволі навчило їх бути замнутими й навіть нещирими (мітінґи з оплесками і т. п. „наука" не пішла в ліс). З тією нещирістю, що виявляється в притакуванні все, що ви кажете, або бодай мовчанці, о виглядає на згоду — зустрінемося скрізь м, де була комуно-жидівська влада. Говорячи з людиною, не маєте певности, чи она справді з вами годиться, чи лиш отак обі — з чемности вам притакує...

Жидів іще тьма-тьменна. І треба признати, що навіть бундючно заховуються. сь одна жидівка зацитувала мені виїмки з дної книжки проти жидів...

Большевицька деморалізація захопила же декого з наших: ось Д. „оженився" з жидівкою, З. служив у НКВД. (Тому то він аходив до мене, й так радо старався мені допомогти влаштуватися на большевицькій посаді...), А Ш., що за товаришів пригадував мені мої протибольшевицькі виступи, „але ми їх вам даруємо, лише приступіть до нас" — цей же приступив тепер до нас.. Цікаво, чи згубив при цьому пашпорт, чи ні? Подекуди сидять іще мішанці й очевидно псують нам опінію своєю ніби „українською" поведінкою: нахабністю й хабарництвом. Час би вже нам увести між собою нюрнберзькі расові засади! Адже саме мішанці, — або бодай жонаті з жидівками, от хоч би А. Крушельницький, вводили в українську суспільність духа совітського й усякого іншого демократичного розкладу... А чим воно нам грозить і грозило? Ось у кишені вбитого бомбою совітофіла проф. О. Т. найшли список видніших наших письменників: видно ладився вже їх видати НКВД, лиш німецька бомба перешкодила...

Зустрічаю свойого знайомого панотця. Нездужає на сухоти. Розказує про „забаву" комсомольців: Стояв під митрополичою палатою, коли надійшли два комсомольці. Спершу „ругали" його як „попа" останніми словами, а дальше один витягнув наґана й прицілявся на панотця, питаючи при тому товариша, чи стріляти оту чорноризну наволоч і шпіона? Щолиш на відчинені двері з палати відкинули наґана та, здорово вилаявшись, пішли з подвіря.

І така наволоч тепер „губить пашпорти", „навертається" в противний бік і йде ширити роздор на села. Моїй знайомій селянці оті екскомсомольці хотіли причепити жидівську опаску бо вона мовляв, тримає з жидами. Такі тепер з них щирі наверненці... Особливо багато тієї сволочі сидить на Волині. Цікаво, що порядна суспільність, як і давніш бувало, дає себе таким типам тероризувати, хоч хлопський параграф стримить у кожному плоті.. Взагалі в нас забагато фальшивого милосердя, чи радше слабости.

Люди не лише нещирі, але й страшенно втомлені. Скрізь так і чуєш — мусимо відпочати. Наче виздоровці, що вийшли по тяжкій недузі зі шпиталю. Все страшенно запрацьоване: адже за товаришів треба було швидко орієнтуватись, уміти пристосуватися до умовин і, навіть, працювати без прогулів... Інакше грозило виселення, а то й смерть.

Зі Львова їдемо автом до Дубна. Шоса гарна, асфальтована; товариші приготовлялися добре до війни... На давній границі Галичини б. Радивилова питають нас за перепустками. Показуємо, дякують, їдемо дальше. По дорозі зустрічаємо безліч совітських повзів а подекуди то й поницені останки „доблесних льотчиків". У Рівному видно йшли бої, бо воно досить піднищене; сильно потерпіла жидівська дільниця. В Озерянах б. Дубна зустрічаємо совітське летовище з безліччю збомбардованих літаків.

У Рівному, як і у Львові — багато комісових крамниць. Українська поліція реґулює вуличний рух; молоді хлопці.

Симпатично представляється тамошний часопис „Волинь" — у порівнанні з іншими українськими часописами — він технічно гарно виконаний і змістом цікавіший. Адреса редакції: Рівне, вул. Тополева 32.

Волинь і надальше осталася в руках пп. Скрипника, Підгірського, Власовського, отамана Бульби і їх родин.

На передмістю Рівного, Грабнику, повно понищених, а то цілих совітських повзів. На дорозі до Житомира я начислив їх до пів тисячі штук. Видно з того, який страшний відсоток страт мають большевики. В Галичині чи на Волині не зустрічали ми колгоспів. Большевицький режім успів там покищо взятися до людей, але краєвиду ще не зміг змінити. Зате в підсовітській Волині вже й краєвид змінений. Нема садків, нема тинів, не стрінеш журавля, лісова культура страшенно винищена. Хуторів нема, а хати кроквами світять. Люди босі, напів голі; взутих зустрінули ми всього 3—4 чоловіка по дорозі. Зате простяглися широко колгоспні лани, величезні стирти; треба признати, добре поскладані (непорядок біля стирти і т. п. карали як саботаж — нераз і смертю!).

У Звягелі ні одної нової хати! Зате на місці касарень 127 (царського) полка стоять два рази такі великі будинки, люксусово розбудовані — помістив би в них і дивізію піхоти. Так і видно, що мілітаризм це була єдина ціль, про яку Совіти направду дбали. І це називалося пацифізмом у них...

Сіл не пізнаю. Хуторі позникали, на місці лісів поля, кулацькі господарства щезли; де ж було давніше поле, там тепер якісь кущі. Може це совітський „ліс"?

Зате по селах — розкіш: хоч ні одної, білої, чи хоч добре покритої хати, спесливе в кожному колгоспі „куток отдиха": стіл (а то й „беседка"), кілька лавок — навіть гарно виконані. Аби можна було жидам відпочити. Чисто „патьомкінські села"! Скрізь шпихлірі, магазини, клюби — і ні одної церкви на просторі 105 км.! Ці ж магазини — попереоблювані з церков...

На передмісті Житомира — Врангелівці — стояли колись касарні 20 „галицького" полку. Тепер там тричі більші будинки, вмістив би зо дві дивізії. І люксус — очевидно, лише в касарнях.

Д. б. **Федір С. Єфременко.**

*) Гл. „Кр. Вісті" ч. 233

Підсумки акції допомоги українському студентству

Далекосягла акція допомоги в студіях українському студентству, започаткована й проводжена Українським Центральним Комітетом на терені Генерального Губернаторства та УНОбєднанням на терені Великонімеччини й Протекторату розгортається далі, не зважаючи на ті потрясення, що сколихнули нашим життям із вибухом війни на Сході. Зрозуміння ваги існування Стипендійного Фонду Студента вже вкорінилося в українському громадянстві, хоча, правду кажучи, в порівнянні з літнім семестром ц. р. Стипендійний Фонд тепер значно зменшився. В літньому семестрі було вже 146 стипендій, а тепер їх тільки 83.

Тому Комісія Д. У. С. при УЦК мала нелегке завдання при розділі стипендій, у справі яких було аж 190 прохань. Засідання Комісії відбулися в днях 18. і 19. жовтня ц. р. під проводом дир. О. Бачинського та при співучасти відпоручника УНО з Берліна мгра А. Фіґоля. Після зясування фінансових можливостей порішено признати 83 стипендій на суму 8.590 РМ. місячно. Одну стипендію уфундовує Українбанк. При цій нагоді уділено теж одну одноразову допомогу на суму 50 РМ.

Стипендії на зимовий семестер ц. р. признано таким петентам:

БЕРЛІН: Бриньовський Михайло, філос., 120 РМ., Герасимович Анна, дент., 120 РМ., Гірняк Юрій, торг., 120 РМ., Гринишин Констянтин, хем., 120 РМ., Захарків Михайло, хем., 120 РМ., Зелений Петро, агрон., 60 РМ., Дяків Богдан, хем., 120 РМ., Карчемний Йосиф, мед., 120 РМ., Козак Андрій, екон., 120 РМ., Кузьо Теодор, архит., 120 РМ., Львович Петро, техн., 120 РМ., Масло Степан, огородн., 120 РМ., Марунчак Степан, фарм., 120 РМ., Осадчук Богдан, журн., 120 РМ., Смик Роман, мед., 120 РМ., Тимків Лев, бібл., 60 РМ., Тимко Петро, архит., 120 РМ.

ВІДЕНЬ: Біда Констянтин, філос., 110 РМ., Васинчук Анатоль, техн., 110 РМ., Вірста Аристид, муз., 110 РМ., Височанська Милослава, мед., 110 РМ., Гаврилюк Іван, екон., 110 РМ., Голубович Олег, право, 55 РМ., Горяецький Нестор, хем., 110 РМ., Грицак Петро, агрон., 50 РМ., Гурко Євген, право, 110 РМ., Гардецька Ірина, господ., 110 РМ., Гогульська Ірина, муз., 110 РМ., Дячук Володимир, агрон., 110 РМ., Демчина Андрій, тех., 110 РМ., Дуда Мирослав, муз., 110 РМ., Дзюба Корнило, право, 110 РМ., Кишакевич Богдан, мед., 110 РМ., Кліш Йосафат, торг., 55 РМ., Комар Володимир, теол., 110 РМ., Курнденко Юрко, тех., 110 РМ. Ляхович

З голосів преси

Одеса — „око України до Европи"

У німецькому щоденнику „Дойче Альґемайне Цайтунґ" з 18. X. 1941 р., ч. 514—15, появилася стаття д-ра Дмитра Донцова п. з. „Одеса", яку передаємо в перекладі. Її зміст такий:

„Одеса зі своєю ідеальною пристанню в широкому й глибокому заливі, забезпеченому перед замулюванням — це найважніше торговельне місто над Чорним морем. Через цю пристань ішов майже ввесь експорт України. У нормальних часах тудою вивозили головно пшеницю, дерево, вовну, цукор і худобу. Ця торгівля була підставою колишнього багатства цього міста, яке без огляду на часте руйнування — почавши від кримської війни аж до большевицького перевороту, залишилося зі своїм населенням, що останніми часами досягло 500 тисяч, пятим щодо величини містом СССР.

Впертість, із якою мешканці Одеси завсіди відбудовували своє місто, треба приписати не тільки незвичайно корисній пристані, але також і добрим шляхам сполуки. Дві великі залізничі лінії звязують місто з Киевом і Харковом.

Одеса також і тому розвинулася у важний промисловий осередок, що перш усього зосередився там промисл великих заведень будови кораблів. Побіч того Одеса має великі фабрики машин, які в мирному часі продукували передусім хліборобські машини. Та большевики, у звязку із своїми збросннями попереміновували ті фабрики на воєнні. Господарський образ Одеси доповнює ютовий, корковий, шкіряний, цукроварний і тютюневий промисл. Це все вказує також на те, яку важну базу втратив СССР з упадком Одеси.

Історія Одеси сягає назад півтора тисячки літ. Вона побудована поблизу цього місця, на якому колись стояла старогрецька місцевість Одессос (600 літ перед нашою ерою). Існує перек[а]з, що коли Геракл мандрував до сього[дн]ьої Добруджі, він переміг тоді королеву [Ск]ифку, з якою в нього пізніше було 3-х синів. Один із них був королем Одессосу, другий володів Бористеном (Дніпром), що вже вказує на те, що спільна доля тісно вязала ті два міста — Одесу і місто над Дніпром Київ. В одеському музею старовини можна оглядати статуетки, що представляють боротьбу Геракля з Гадюкою. Побіч того там можна ще побачити старі гроші з Одеси і понтійської держави. На них часто зустрічається понтійського вірла й вежу. Ця остання свідчить про те, що стара Одеса була твердинею.

У 15-ому столітті находимо на місці старого Одессосу турецьку твердиню Хаджи-Бей. І впродовж цього, а також і чергового століття, коли українські козаки ходили походами на своїх кораблях на Яффу, Синопу і Варну, вони деколи наступали також і на Хаджи-Бей. Та коли з початку гетьмани України (Самойлович, Мазепа), а пізніше армії Катерини II. розбили кримський ханат із його буджацькими і ногайськими васалями й коли хвилі нових поселенців із північної України скольонізували чорноморські степи, звільнені від татар, тоді також і вирнула думка відбудувати прадавню пристань Одеси.

В 1789 р. завоювали твердиню Хаджи-Бей і в 1794 р. повстала поблизу цього місця нова Одеса зі своїм передмістям Хаджибеївкою. Сама ідея цього вийшла від князя Патьомкіна. Для нього Одеса мала бути „оком України до Европи". Граф Сеґір, що відбув разом із цісарем Йосифом відому подорож Катерини на Крим, пише у своїх споминах, що ту всю історію заснування „південної Пальміри" треба було приписати „козацькій крові цього Грицька" (Патьомкіна).

Це були часи великих „чорноморських плянів" і політичної експанзії на південь і захід. Одеса знову мала стати воєнним портом. Цариця доручила будову нового міста французьким емігрантам — князеві Рішеліє, графові Де-Рібаі Лянжеронові. Разом із тими велики[ми] плянами, хоч і перехідно, вирнула думка з[ро]бити з Одеси нову столицю царської імпе[рії]. Першими мешканцями міста були греки, вір[ме]ни, турки, болгари, французи, німці та італій[ці]. Під оглядом свого розплянування, своїх [па]мятників і всього свого стилю клясичного [ам]піру, Одеса була частиною Европи, якимось [у]країнським Марсеєм або Неаполем серед ок[о]лиці, що тоді була чисто хліборобська. 19. століття — це часи розквіту Одеси. Приста[нь] вивозила земельні багатства України, перш [у]сього пшеницю й жито та привозила за те [ме]талі й срібло з Кавказу, овочі й вино з Італ[ії], Греції та Еспанії, килими з Персії тощо. Пр[и]волі розпадалися ті економічні й духово-по[лі]тичні звязки, що лучили Одесу з царською [ме]трополією. Свіжим повітрям Середземного [мо]ря й Европи віддихав між іншим в одній по[пу]товій гостинниці Одеси також і Джусепе Га[ри]бальді разом із пяткою своїх друзів. Там [ку]кував також свої сміливі пляни визволе[ння] своєї батьківщини. Італійська кольонія в Од[есі] вмурувала в тій історичній гостинниці від[по]відну памяткову таблицю.

Але саме на це „око України до Европ[и]" царська Росія дивилася нерадо. Мабуть рос[ій]ські державні мужі вже знали з історії, що п[о]дібні „сумежні краї", як Портуґалія, Норве[ґія], Венеція, Люка, Ґенуя, Раґуза, Новгород та [ін]ші, що сильно розвинули свою заморську то[р]гівлю, деколи також зірвали свої політичні в[зає]мини з власними „метрополіями"

—o—

Жертви на Фонд Українсько[го] Студента слати до Українбанку [в] Кракові, конто 2.331. із зазначе[н]ням „Студ.-Фонд".

колись, — рабами безсловесними тинятимуться на згарищах батьківщини своєї... Бо гряде день великої спроби для племени нашого! І горе йому, якщо не видержить цієї спроби, якщо признає наїздника за свого пана, якщо одвічного ворога свого назве братом, якщо повірить у брехню слів його лестних... І не зараз скінчиться ця година спроби, яка заваготіла над племенем нашим, не зараз втихне плач і ридання синів і дочок землі нашої!... Бо оце гряде День Господнього гніву!... Гріхом великим, гріхом непростимим сповнилися серця цих братів наших, що кість від кости нашої, кров від крови нашої були, яких доля сіллю землі цієї вчинила й світло в їх руки вклала, щоб вели братів своїх серед теміні — а вони брата свого відцуралися, вогники блудні за світло сонця взяли — чужих богів пішли шукати — — сини незрячі, тієї святої землі!...

Якось різко дзвеніли слова монаха, а з очей його йшов блиск, який опромінював цілу його постать, що, здавалося, дрижала вагою говорених слів.

Я мимоволі піднявся й спитав дрижучим голосом:

— Хто ти, отче?...

— Я?... Я отець Полікарп, служитель із святомихайлівської обителі, а тепер сторож святософійського храму... Заспокійся, вояче, спічни перед дальшою дорогою.

І простягнутою рукою знов вказав мені стілець, а в його очах меркли вогники надхнення, що перед хвилиною тремтіли в його словах.

В моєму мізку майнула думка:

— Так колись мусів виглядати Торквемада, коли звертався зі своїм вогненним словом до товпи...

(Далі буде).

Вперед на цілому фронті

БЕРЛІН. — На цілому фронті від Озівського моря до озеря Ільмен німецька армія, а разом з нею війська союзників пішли в останньому тижні від 12. до 18. 10. переможно вперед.

Після закінчення бою на північ від Озівського моря продовжувалась погоня за большевиками взовж побережжя через Марюполь і далі. При цьому перетято відворот решткам військ противника і винищено їх серед важких і кривавих втрат. Тисячі полонених попали в німецькі руки, захоплено або знищено безліч повзів. Скорострільним вогнем розгромлено пять шводронів, що наступали, підчас коли на іншому місці німецькі повзи несподіваною атакою вдерлися в готову до бою кавалерію на конях та спричинили жахливе спустошення. Також вороже летунство мало значні втрати. Відділи одного панцирного корпусу зістрілили підчас одного тільки дня 7 совітських літаків.

На великому просторі на схід від Дніпра дійшло до завзятих боїв з совітськими силами, які намагалися переводити атаки без ніякого звязку. І тут також захоплено безліч полонених і знищено багато повзів. Цільними бомбами у льокомотиву зроб[ле]но нездібним до дальшого руху панцирн[ий] поїзд. Один хорватський полк відбув се[ред] тих боїв, боєвий хрест. Він воював хо[ро]бро. Ворог не мав ніякої спроможно[сти] стримати постійний дальший наступ [ні]мецьких, італійських, мадярських, слова[ць]ких і хорватських військ у напрямі Дон[у]. Румунські війська, підтримувані відділ[ами] німецьких сухопутніх військ і летунс[тва] закінчили успішно 16. 10. важкі 2-міся[чні] бої за глибоко розбудовані становища [пе]ред Одесою. — Аж в четвер пополу[дні] 16, 10, змогли німецькі війська увійти [до] Одеси. Так усунено останню базу вор[ога] на українському побережжі Чорного м[оря] і позбавлено Совітів знову великого важного промислового і торговельн[ого] центру.

Ці переведені на півдні бої ставили німецьких та союзних військ найвищі [ви]моги. Ожеледа, снігові та дощ роб[или] шляхи майже непрохідними, і тільки т[ова]риською співпрацею та завзятою видер[жли]стю перемагано, напружуючи всі сили, [пе]решкоди.

—o—

Летунство розторощує большевиків

БЕРЛІН. — Ескадри німецького летунства брали зокрема велику участь 18. 10. в боях, підтримуючи воєнні дії сухопутніх військ на середнім боєвім терені.

Важкі цільні бомби розторощили [со]вітські полеві і гарматні становища.

Полк піхоти захопив 400 становищ

БЕРЛІН. — Один полк піхоти захопив серед завзятих боїв на рівнічним відтинку фронту 400 панцирних полевих станов[ищ]. Захоплено безліч полонених.

Лондон про зайняття Одеси

СТОКГОЛЬМ. — „Наші союзники не зайняли ще досі ніякого становища супроти ворожого твердження, що Одесу зайняли німецько-румунські війська".

Це одна єдина вістка, яку Лондон дав у звязку з тим, що Одеса вільна.

Відзначення оберфельдфебля Гофмана

БЕРЛІН. — Фірер відзначив оберфельдфебля Гофмана, керманича літака в одній ловецькій ескадрі, з нагоди його 62-ої летунської перемоги, як 36 німецького [вояка], дубовим листям до лицарського хр[еста].

—o—

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ОВТЕНЬ.
22. Середа — Якова ап.
23. Четвер — Мч. Евлампія

— В СТАТТІ: „До українського вчитель-ва" в „Краківських Вістях" з дня 21. 10. 41 ч. 233(388) пропущено через недогляд дпис: „Український Центральний Комі-т".

— СПРАВА ПЕРЕНЕСЕННЯ УЧИТЕЛІВ ДО ГА-ЧИНИ. Подаємо до відома учителям, які ба-али би перейти до праці в Галичині, що справа ренесення належить до компетенції Шкільної ади й покищо вона цілком не актуальна. Укра-ький Центральний Комітет у Кракові не буде ити в цій справі ніяких заходів. Тому всякі мання в цій справі до УЦК, як безпредметові, ишаться без відповіди. — Український Цен-льний Комітет. 4х

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ ракові пошукує дві добрі машиністки до укра-кої і німецької машини. Рефлектуємо тільки обрі сили. Платня згідно з умовою. Зголошен-просимо слати на адресу: Український Цен. ьний Комітет, Краків, Зелена ч. 26/5. — Ди-ор Канцелярії УЦК. 3—3

ДО УКРАЇНСЬКИХ УЧИТЕЛІВ, які перебу-ть на терені Німеччини і Протекторату! От. взиваємо українських учителів переселенців, перебувають в Німеччині, та які хочуть пра-ати у свойому званні на українських теренах Губернаторства подати негайно УЦК. свої і адреси та короткий життєпис (у нім. мові), уможливити покликання їх до праці. — аїнський Центральний Комітет. 3—3

УПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ СВІТЛИЦІ в Крако-елена ч. 26/IV, повідомляє своїх членів, що в твер 23. 10. відбудеться реферат д-ра Е. Ю. нського п. з. „З історії української книги". ток в год. 19-ій. Просимо явитися точно.

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ. У 232 числі „Кр. і" у статті „Останні дні Помпеїв" просимо ити речення (рядок 13 згори, другий стов. „по збройних перемогах Петра І сили (а не які розвивали зліплену ним імперію" і т. д.

мертна згадка

НА З МЕТЕЛЛІВ КОЛТУНЮКОВА.

ина о. Мирона Колтунюка, пароха ва, померла прийнявши Найсвятіші дня 8. жовтня, по короткій і важкій і, похоронена 10. 10. на місцевім цвин-родинній гробниці. В. Ій П.

СТЕР ГОСПОДАРСТВА ВЕЛИКОНІМЕЧЧИНИ ФУНК У РИМІ.

ІМ. — Міністер господарства Вели-еччини Функ прибув у неді о впо-у відвідини до італійської столиці.

ЗАЯВА ГЕНЕРАЛА АРАКІ.

КІО. — Генерал Аракі, член найви-оенної ради, заявив у спеціяльній для часопису „Міяко": „Японський мусить із традиційним духом вгляду осини старатися побороти труднощі, є Японія і довіряти власній силі, відкрити дорогу до величі Японії. і упадок нації залежать не від кіль-помічних середників, або від надмі-ського матеріялу, на що історія по-ленні влучні приклади". Японський готовий, так сказав Аракі, дальше ити кровю цього, що Японія добула. дійде, чогоб майбутнє не принесло, кої і природної розвязки народніх — у довірю до свідомости, що я-ий народ задержить свою гідність второпність.

АРДУВАННЯ ПОБЕРЕЖЖЯ ЧОРНОГО МОРЯ.

ЛІН. — Вночі на 18. 10. група ні-боєвих літаків бомбардувала з до-наслідом більшу кількість летовищ режжі Чорного моря.

ПОНДЕНТИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ЗАЛИШИЛИ МОСКВУ.

КГОЛЬМ. — Радіовисильня в Ню-одала таку вістку до відома: Аме-кі заступники преси покинули Мо-ни вказали на те, що відтепер бу-тавати вісті тільки ще від совіт-нформаційного бюра.

Важні рішення уряду Генерал-Губернатора

в господарській ділянці

КРАКІВ. — Від якогось тижня відбуває Ген.-Губернатор д-р Франк у супроводі своїх найближчих співробітників з уряду подорож по всіх дистриктах Ген.-Губернаторства. Метою тієї поїздки полагоджувати на місці, перевірювати та опляновувати справи, які для поодиноких дистриктів, отже і для цілости, мають рішальне значіння.

Перші такі відвідини, злучені з вислуханням звітів та нарадами над усіми актуальними спрнвами, присвятив Ген. Губернатор мін. д-р Франк **Варшаві**, якої значіння, як промислового осередка Ген. Губернаторства, вузлового шляху над Вислою та причілка на Схід щораз більше зростає. Наради виявили, що Варшава стає силою своїх ремісничих та промислових заведень централею виробництва на Ген. Губернаторство, при чому вже сьогодні має багато філій різних фабрик з Німеччини, які працюють повним ходом, тимбільш, що у Варшаві найшли вони відповідні влаштування та фаховий персонал. Єдина недостача цього промислового осередка це те, що він наставлений на працю вуглем, який сьогодні до Варшави важко доставити. Тому теж підчас нарад рішили переставити промисловість сього міста на електрику та в звязку з тим доручили відповідним урядам подбати за звязок Варшави з електричними магістралями над Дунайцем. Розбудова цього получення почнеться вже тепер і вона забезпечить повний розквіт промисловости та ремесла у Варшаві.

З інших питань, що їх заторкнули на нарадах у Варшаві, слід пригадати ще проблему жидів, яких у самій Варшаві мешкає все ще 600.000. З цією язвою і тут і в інших містах дали собі раду так, що для жидів створили окремі квартали ґетта, а ці дають змогу провадити над ними контролю та вживати їх до корисної праці. Ґетта мають своерідну самоуправу і забезпечують окруження та уряди від зайвих клопотів з ними.

Чимало клопоту завдає у Варшаві справа мешкань, усунення руїн, поправа вигляду міста та його комунікації. Німецька адміністрація і з цими проблемами дає собі раду так, що Ген. Губернаторові залишилося тільки скласти вислови признання на адресу її представників у Варшаві.

З Варшави переїхав Ген. Губернатор на інспекцію до **Люблина**, де теж у приявності всіх старостів дистрикту відбув звіти і наради. Серед них окреме місце займало саме місто Люблин, що має чимало клопоту з мешканевими труднощами та високим відсотком жидів. Широко обговорювано теж справу поборювання таємної торгівлі та зберігання цін. Кількагодинні наради над суто господарськими справами люблинської округи дали у висліді низку важних рішень, яких наслідки відчує вже небаром цей хліборобський дистрикт, як покращання ринкових та організаційних умовин. Нарешті Ген. Губернатор переглянув особисто стан робіт у місті та відвідав при нагоді люблинський міський театр.

З Люблина подається Ген. Губернатор зі своїм почотом в дальшу подорож, м. і. має теж завітати до **Львова**.

Залізнича комунікація між Мадярщиною і Ген. Губернаторством

КРАКІВ. — Як повідомляє мадярська урядова інформаційна аґенція МТІ, у найближчому часі почнеться знову залізнича комунікація між Мукачевом та Лавочним, що найшлося тепер у межах Ген. Губернаторства. У звязку з тим почнеться теж небаром залізнича комунікація між Лавочним і Стриєм, а 6 мостів між обома місцевостями, що їх знищили Совіти, уже майже направили та небаром віддадуть до ужитку залізниці.

Німецько-болгарський товаровий обмін

БЕРЛІН. — Від 22. 9. до 15. 10. 1941 р. у Софії відбувалися звичайні піврічні наради німецької і болгарської урядової комісії. Переговори, які велись на основі сердечної і традиційної приязни між обома краями, мали побіч полагодження низки проблем в ділянці плат і комунікації зокрема за головний предмет справи німецько-болгарського товарового руху за час від 1. 10. 1941 до 31. III. 1942 р.

Так дійшло до Дінкірхен

СТОКГОЛЬМ. — Англійський уряд опубліковує тепер звіти лорда Ґорта, головного команданта першого англійського експедиційного корпусу у Франції підчас і після своєї невдачі. Між рішальними недомаганнями, що довели до програної у Фляндрії називають: Висилку дивізії до Сари, куди вона дісталася поза межі наказів Ґорта, висилку іншої дивізії до Норвегії, недомагання в матеріялі і вишколених резервах, недостатнє повідомлення щодо переваги ворога в панцирній зброї, летунських силах, як також за скорий вхід до Бельгії, яку англійські генерали, особливо після невдач в Скандинавії, вважали клясичним тереном війни, де вони хотіли направити ганебну капітуляцію в Мінхені.

Найтяжчі закиди видвигають зовсім природно проти союзників як також проти бельгійських органів, а передовсім проти генерала Вайґанда, про якого говориться, що він жадав якнайсильнішої участи англійської армії, хоч зовсім не був поінформований про дійсне положення, при чому подав ще фальшиві дані.

На всякий випадок треба признати, що коли Вайґанд жадав їхньої участи, англійці були вже занадто виснажені і мусіли прохати пересунути пляновану атаку до найближчого дня (26 травня).

Звіт признає тяжкі шкоди, заподіяні німецькими частинами спадунів і те, що напади спадунів нищили нерви. Ґорт стратив вкінці перегляд і мусів постійно імпровізувати.

Тому Черчіль рішився на зраду своїх союзників: на те щоб зліквідувати сухопутню експедицію, яка зачалася 10. X. 1939 р. з великими надіями. Він наказав 28. 5. вислати урядову телеграму лордові Ґортові, яка давала йому вільну руку на три можливості: скласти зброю, бій аж до останнього або евакуацію. Ґорт вибрав третю можливість. Англійський уряд шляхом опублікования цього признання, дав відповідь критикам — як подають невтральні звіти з Лондону, що жадали надто скорої і погано приготованої інвазії на сухопутні терени.

Звіт Ґорта має дані в собі про те, що є дуже цікаве, як англійськ. експедиційний корпус одержував в місяцях лютні і березні 1940 р. зменшені кількості муніції і матеріялу з огляду на підготову до акції проти Скандинавії.

Затемнення помешкань на терені Ген. Губернаторства обовязує від год. 17.30 до год. 720.

Щоденник большевицького комісара

Трагічне закінчення боїв у киевському кітлі описує дуже плястично военний дописувач „Ф. Беобахтера", Г. Гайсінґ. Він змальовує одну таку кінцеву картину після розгрому армії Буденного, в т. зв. „долині смерти" під містечком Лохвицею, де на невеличкій прогалині ліска, скупчилося пятьсот большевицьких „достойників", найгрубших щупаків — усяких командирів армій, дивізій та комісарів. Не було між ними лише Буденного, що втік літаком, залишивши тільки шофера з парадною лімузиною і команданта цього фронту, ген. Кирпиноса, що поляг від гарматнього стрільна. І так у тому ліску застукала ці найгрубші риби в саку, що донедавна були ще панами життя й смерти мас, остання година. Вони робили ще спроби вирватися кудись у ночі, але надаремно, бо їх мали на оці таки свої червоноармійці й не пускали. Серед жахливої метушні топталися вони отак на місці, поки пекольна пальба у лісі не загнала їх в нори й поки німецькі вояки не повитягали їх звідтіля, як то кажуть, за вуха.

Всякі були там типи і специ. Був командант панцирної зброї ген. Потапів, був жидок інтендант, що зараз зголошувався до німців з усякими пропозиціями послуг, був і генерал летунства, перебраний у лахміття разом з 15-літньою донею, яка врятувала його раненого з горіючого авта. Цей летунський генерал був би, зі своею донею у перебранню, кудись прослизнувся та перешкодили йому українські селяни, які слідкували за ним і показали німецьким воякам.

Саме в цій „долині смерти" при вбитому жидові, політичному комісареві корпусу Борисовичеві Муратові, якого приділено перед смертю у великій битві на схід від Киева до штабу 21. большевицької армії, знайдено цікавий щоденник.

З його записок із двох тайних засідань центрального комітету комуністичної партії в днях 13. січня і 8. лютого 1941 р. на тему промов Сталіна (отже довго ще перед вибухом війни) виявляються знову понад усякий сумнів наміри нападу большевиків на Німеччину й Европу. Цей комісар між іншим пише:

„Стоїмо перед цивілізованим противником, який ніяк не е гірше озброений, ніж ми".

„Підчас офензивних дій війська мусять змінятись водночасно що 5 до 7 днів, у протилежному випадку вони тратять на своїй боевій вартості".

„Отже мусимо мати бодай двократну перевагу, бо німці не дурні. Лінії Мажіно зовсім не здобували, лиш обійшли її".

„Наша політика розвинеться логічно у военні дії".

„Німецька команда не складається зовсім з учнів і тому необхідна дво-трикратна перевага".

Опісля подае такий коментар до спеціяльної точки: „В моему декреті не можу цього отверто сказати", далі пише ось-що: „Малими тактичними перетасуваннями не можна виграти війни. Мусимо мати дві або три глибоко розбудовані позиції і багато резерв. Двократна перевага е основною засадою, трикратна перевага ще краща".

„Добре сталось, що контролюеться щераз позафронтову службу. Добра та армія, що диспонуе рухливими позафронтовими одиницями і мае консерви. Ці останні слід поліпшити. Два дні свіжі харчі, пять днів консерви".

„Не можна розривати того, що можна зробити в мирному часі, а що підчас війни".

„Не можна ділити дивізій боевого летунства. Одна забезпечуе, інша атакуе".

„Вислід бою залежить від збомбардування найближчого відтинку фронту. Ловецькі літаки можуть ескортувати бомбовики".

„На такий люксус, як окремі операції, не можемо собі вже більше позволити". (Автор мае на думці мабуть війну проти Фінляндії).

„Модерна війна е війною моторів. Хто перевозить свої армії моторами, цей переможе".

Найсуттевіша записка така: „Наша масова атака кількох тисяч літаків мусить все розторощити, опісля можемо спробувати продертись через Карпати".

—o—

Хаос у Москві

СТОКГОЛЬМ. — Сюди напливають щораз нові вістки про панічні настрої і обяви розкладу в Москві. З цих вісток видно, що закордон. представництва візвано можливо найшвидше покинути Москву. Акти посольств мали вже преїхати до Казані. Більшість дипльоматів своїми автами мала вже покинути совітську столицю, у якій хаос та заколот, який годі опанувати. Безлад дійшов до такого стану, що поліційну владу мусіло перебрати військо, проголошуючи стан облоги. Вкінці радіо Ню Йорк повідомляе, що совітський уряд покинув Москву і що місце його побуту намічене у віддалі 140 миль від Москви.

„Юнайтед Прес" повідомляе з Лондону, що тамошні закордонні круги підтверджують вістку про покинення дипльоматичним корпусом та частиною совітського уряду Москви вже в четвер вечером.

„В Москві повіяло вже фронтовим вітром" — закінчило оноді московське радіо свою передачу.

ЄДНІСТЬ ЯПОНСЬКОЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ.

ТОКІО. — „Треба боронити честь держави мікада за всяку ціну" — заявив у понеділок в радіевій промові мін. закорд. справ Тоґо. Остаточна мета — це вдержати і зміцнити світовий мир — говорив далі Тоґо, але якщо йде про існування Японії та її честь, то японці мусять бути остаточно рішені боронити свою країну до смерти та виконати свою історичну місію. Тому японська дипльоматія мусить кермуватися однозгідністю між зовнішною та військовою політикою і причинитися до міжнародного миру. Базуючись на справедливості й реальній політиці японська закордонна політика обстоюватиме свобідний розвій Японії. Якщо Японія видержить теперішні проби, її майбутне вічне.

ЦІСАР ЗАТВЕРДИВ КАБІНЕТ ТОЙО.

ТОКІО. — На основі спеціяльного розпорядку цісаря премієр генерал Тойо залишиться надалі у діяльній військовій службі. Цісар затвердив в суботу в 15-ій годині пополудні кабінет Тойо. Урочисте уведення в уряд нових членів кабінету відбулося годину пізніше в палаті мікада.

МОЛОДЬ БЕЛЬҐІЇ ВІДЧУВАЄ ПОТРЕБУ ПРАЦІ.

БРІСЕЛЬ. — Подають, що приготовлення для створення добровільної служби праці для жіночої молоді в Бельґії — перед закінченням. Молоді бельґійки, які тим займаються мають передовсім працювати на суспільному полі. Безпосередньо після, проголошення, наспіли вже численні сотки зголошень для участи у добровільній службі праці.

АНГЛІЙЦІ І БОЛЬШЕВИКИ ПОКИНУЛИ ТЕГЕРАН.

СТОКГОЛЬМ. — Згідно з повідомленням Ройтера з Тегерану, англійські і совітські війська покинули в суботу столицю Ірану.

Як здогадуються рішення це: взяти війська з Тегерану прийшло внаслідок сутичок, до яких доходило між большевицькими й англійськими частинами в іранській столиці.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед присилати належітість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба вплачувати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаемо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідае начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видае „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. ...
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung. Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79.